

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 82 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 17. V Ljubljani, 15. septembra 1902. Leto XIX.

Obseg: Apno v kmetijstvu. — Vipavsko belo vino. — Kako skušajo drugod zboljšati mlečnost krav. — Kmetijske razmere na Kranjskem. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Apno v kmetijstvu.

(Dalje.)

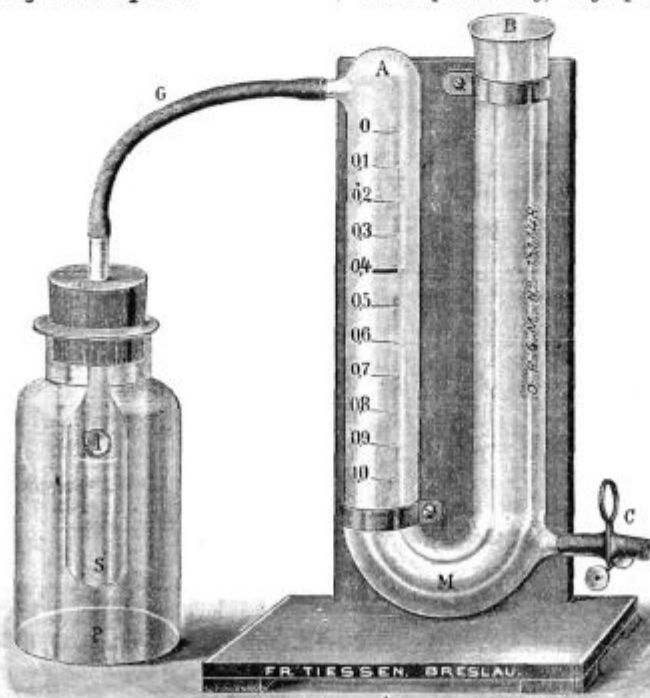
Preskušanje zemlje na apno.

Prst preskušamo na apno s Pasonovim apnomèrom, ki ga kaže podoba 44. Apnomèr je iz dveh glavnih delov: iz preskušalne posode P in iz mere M. Preskušalna posoda je zamašena z gumijevim zamaškom, skozi zamašek je pa vtaknjena druga posodica, podolgast steklen mehurček S, ki je na enem koncu izvlečen v cevko, pri vrhu širšega dela (blizu cevke) pa ima luknjico I in pod njo zaznamovano počezno črto. Mera je dvokraka posoda, podobna veliki črki U. Krak A je zgoraj zaprt, koj pod vrhom nastrani pa ima izvlečeno cevko, da se lahko spoji s preskušalno posodo, in pod to cevko je na njem zaznamovana mera, ki kaže, koliko ogljikovokislega apna je v zemlji, ki smo jo preskusili. Krak B je pa zgoraj odprt, da se vanj vliwa voda, in ima spodaj izvlečeno cevko C, da se voda zopet izpušča, kadar je treba. Na

ti odtočni cevki je nataknjena kratka gumijeva cevka in na nji je tiščalka, da voda ne more sama odtekat.

Za preskušanje prsti je treba zemlji pravilno vzeti poskušanj, t. j. prsti za preskušnje. Dobro je preskusiti ne samo vrhnjo, orno plast, ampak tudi pod njo ležečo mrtvico. Ker je zelo

važno, da kmetovalec svojo zemljo dobro pozna, se priporoča vzeti kolikor mogoče mnogo poskušanj, kajti s Pasonovim apnomerom se dela tako hitro in tako ceno, da tu štedenje pač ni umestno, — Kadar se jemlje poskušnja, se mesto, kjer se hoče zemlja preiskati, poravna ter se z lopato navpično izreže štirikoten kos prsti tako globoko, kolikor daleč sega orna plast, se dobro premeša ter se očisti korenin in kamenja. Kadar se jemlje poskušnja spodnje plasti (mrtvice), se najprej odstrani orna plast in potem se izreže kos zemlje, n. pr. 30 do 60 cm globoko.

Podoba 44.

Pásonov apnomèr.

sušé, da se prašé, kamenčki se izbero in potem se prst dobro zdrobi v možnarju. Pri apnomeru se pa zvezna

Predno prst preskusimo, moramo pripraviti poskušnje in apnomer. Poskušnje (prst) se na gladkem popirju posušé, da se prašé, kamenčki se izbero in potem se prst dobro zdrobi v možnarju. Pri apnomeru se pa zvezna

cevka G sname z mere, da sta preskušalna posoda in mera ločeni, in potem se v mero pri B nalije prestane vode, da stoji v obeh krakih enako visoko, in sicer do znaka 0 na kraku A. Sedaj še odtehta 20 g prsti, preskušalna posoda se odmaši, vanjo se strese prst, v stekleni mehurček S se pa skoz luknjico l nalije solne kisline do črte pod luknjico, in potem se preskušalna posoda zopet varno zamaši, da se ne izlije nič kisline. Sedaj se oba dela zopet spojita z gumijevo cevko G, kakor kaže podoba 44.

Tehtnica za prst se dobi z apnomerom vred in istotako tudi nekoliko solne kisline, ki pa ni samočista, ampak je dvema deloma kisline dodan del vode. V tem razmerju se mora namreč solna kislina rabiti, in tako zmes si preiskovalec — kadar mu poide — dá napraviti v dišavarnici ali pa v lekarni.

Ko je preskušalec spojil oba apnomerova dela, prime preskušalno posodo in jo nagae, da iz steklenega mehurčka skoz luknjico l izteče solna kislina na prst. Če je v prsti kaj ogljikovokislega apna, solna kislina izžene ogljikovo kislino in se sama zveže z apnom. Oproščena ogljikova kislina je plin in se pomeša med zrak v steklenici ter poveča njegovo prostornino. Vsled tega gre zrak skoz luknjico l v cevko in po gumijevi cevki G v merni krak A ter tamkaj pritisne na vodo in jo seveda v kraku B potisne kvišku. Zato mora preskušalec paziti, da takoj, ko se voda v kraku B začne dvigati, odneha tiščalko C, da voda tukaj odteka. Vedno mora paziti, da voda v obeh krakih stoji enako visoko.

Ko prvi pritisk poneha, preskušalec strese preskušalno posodo P, da se solna kislina bolj pomeša s prstjo in zopet izganja ogljikovo kislino. Pri tiščalki C na kraku B pa uravnava vodo. To ponavlja toliko časa, dokler ni izgnana vsa ogljikova kislina, torej dokler voda v kraku A ne neha padati. Ko se to zgodi, je preskušnja končana in na kraku A se kar bere, koliko % ogljikovokislega apna je bilo v preskušeni prsti. Pason je namreč apnomer tako priredil, da ni nič treba računati, ampak je mero razdelil s črtami in je zraven zapisal števila; do ktere črte po končani preskušnji sega voda, število poleg nje pove, koliko % ogljikovokislega apna je bilo v prsti, in sicer 0, 0₁, 0₂ itd. do 1 % . Pri 0₄ je narejena rdeča črta, ki naj kaže, da so tla, ki imajo manj kakor 0₄ % ogljikovokislega apna (= 0₂₂ % apna) v sebi, odločno prerevna na apnu.

Ta števila na meri največkrat zadoščajo. Če bi pa kdo imel bolj apneno zemljo, naj za preskušnjo vzame le 10 g prsti ali ceilo le 5 g, pa mora potem število, ki ga dobi, pomnožiti z 2, oziroma s 4, ker je vzel v prvem slučaju $\frac{1}{2}$, v drugem pa $\frac{1}{4}$ toliko prsti, za kolikor je apnomer prirejen. Če bi n. pr. kdo preskušal kako bolj apneno zemljo in bi mu ogljikova kislina pognala vso vodo iz mere, bi potem lahko preskusil le 10 g prsti. Recimo, da sedaj mera pokaže 0.9 % ogljikovokislega apna. To število mora podvojiti, ker je za preskušnjo vzel le polovico predpisane množine. Njegova zemlja ima torej 1.8 % ogljikovokislega apna v sebi. Kdor bi odtehtal le 2 g prsti, naj na meri namesto desetink čita cele odstotke. Za večje množine apna je drug apnomer, o katerem se pozneje poučimo.

Ker nam apnomer kaže množino ogljikovokislega apna, v tej razpravi pa večinoma govorim o apnu (torej o apnikovem okisu = o živem apnu), je treba pomniti, da je v ogljikovokislem apnu 56 % apna in 44 % ogljikove kisline. Če hočemo iz ogljikovokislega apna preračunati apno, pomnožimo število, ki ga imamo, z 0.56; če pa nasprotno iz apna hočemo izračunati ogljikovo-

kislo apno, moramo število, ki kaže apno, pomnožiti z 1.7857. V olajšanje naj tu navedem kratek pregled:

Če je ogljikovokislega apna	je v njem apna	Ce imamo apna	ga je toliko kakor če je ogljikovokislega apna
kg ali °		kg ali °	
0.1	0.056	0.1	0.179
0.2	0.112	0.2	0.357
0.3	0.168	0.3	0.536
0.4	0.224	0.4	0.714
0.5	0.280	0.5	0.893
0.6	0.336	0.6	1.071
0.7	0.392	0.7	1.250
0.8	0.448	0.8	1.429
0.9	0.504	0.9	1.607
1.0	0.560	1.0	1.786

Na prvi pogled se bo preskušanje zemlje z apnomerom komu zdelo sitno in za neukega človeka neizvedljivo, pa je vendar tako preprosto, da se mu lahko privadi vsak kmetovalec, ki je količkaj spreten. Spretnější preskušalec, ki se delu privadi, izvede preskušnjo v 5 minutah.

Važnost apna bi morala napotiti vsakega kmetovalca, da bi si kupil apnomer ali sam, ali pa skupaj s sosedi. Preskuša se lahko ob takih dneh, ko ni posebne dela, ali pa vse preskušnje prevzame proti majhni, naprej določeni odškodnini kdo, ki je bolj spreten in se mu delo bolj odseda*).

Scim se zemlja apni.

Kmetovalcu se lahko prav ob kratkem svetuje, da naj zemljo apni s takimi tvarinami, ki imajo v sebi raztopno apno. Takih tvarin je pa več, toda ni vseh in ne vselej lahko pripraviti. Imamo pa nekaj takih tvarin, ki se razmeroma lahko dobivajo in pripravljajo. Apno imajo v sebi sicer tudi nekatera trgovska (umetna) gnojila, vendar večinoma le malo.

Za prava apnena gnojila rabimo ugašeno apno, strt (zmlet) apnenec, lapor in včasih tudi malec. — Malec (gips) je bil nekdanj zelo čislán in so ga precj porabili ter ga še rabijo, posebno za detelje; vendar danes za nas nima več nekdanjega pomena. — Vobče najvažnejše apneno gnojilo nam bo danes ugašeno apno, apno, ki smo ga tako ugasili, da je razpadlo v prah. Ta prah je iz tako drobnih, finih delcev, da se kar najbolje pomeša s prstjo, se zaleze med najmanjše drobce ter vsestransko ugodno vpliva. Posebno ugodno vpliva ugašeno apno na zemlji, ki smo jo osušili in jo hočemo zboljšati, ker se hipno zveže s prostimi kislinami in jih otopi. Pri apnjenju je največjega pomena to, da se apno kolikor mogoče po prsti razdeli; in v tem oziru je ugašeno apno najboljše. — Izborno apneno gnojilo je tudi lapor. Toda lapor ni tako enakomerno sestavljen kakor apno. Navadno je lapor iz ogljikovokislega apna (tudi ogljikovokisle magnezije), glin in peska; včasih je te tvarine več, včasih one. Če je v zmesi 50—75 % apna, drugo večinoma glina,

*) Kdor želi apnomer, naj naroči »Dr. Passon's Kalkmesser für Ackererden« pri tvrdki »Fritz Tiessen, Breslau I, Schmiedebücke 30 32«. Apnomer stane z zavojem in s poštnino vred (pa brez carine) 22 K. — Pripraven kovčeg za prenašanje stane 4.80 K.

ji pravimo apneni lapor; če je glin 70 do 80 % ostalo pa apno ali tudi nekoliko peska, je to glinasti lapor; če je pa v laporju mnogo peska, pa malo apna in glin, mu pravimo peščeni lapor. Iz tega je razvidno, kako različen je lapor po svoji sestavi in vsled tega tudi v svoji porabi. Če ima lapor malo apna v sebi, potem se navadno sploh ne izplača, da bi ga rabili; drugače je pa v sicer enakih razmerah toliko boljši, kolikor več apna je v njem. Vobče je vsak lapor dober za vsako zemljo, samo da ga imamo. Če pa imamo razne vrste, tedaj si bomo stvar tako uredili, da peščeni lapor pride na zvezno zemljo, ker je ne rahlja samo apno, ampak tudi pesek; glinasti pa pride na peščeno zemljo, ker je ne zboljšuje le apno, marveč tudi glina. Sicer je pa lapor najboljše apneno gnojilo za lahko zemljo in za travnike. — Strt apnenec je tudi prav dobro apneno gnojilo, le tako drobno ga ni mogoče zmleti kakor je fino ugašeno apno, in pa nekoliko počasneje deluje. Pri nas mi ni znano, da bi ga kje rabili — kvečjemu presejano zidino kakega starega zidovja — na Nemškem ga pa pripravljajo v tvornicah in ga prodajajo v trgovini. — Nekako nasredi med ugašenim apnom in strtim apnencem je drob iz apnenic. Ležeč na prostem je izpostavljen zračni vlagi in vplivu ogljikove kisline, ki je v zraku, ter se polagoma pretvarja iz živega apna v ugašenega in ogljikovokislega. Zato je ta drob navadno res zmes vseh teh treh vrst.

V naših razmerah bomo torej za apnjenje rabili skoraj izključno le ugašeno apno in pa lapor.*) Kdor ima lapor na svojem svetu, ga lahko pripravi, apno se pa povsodi lahko kupi po primerno nizki ceni; mnogo-krat ga je tudi mogoče doma pripraviti.

Kako se apno pripravi, da se z njim apni.

Nabavimo si živega apna in ga ugasimo, da ga potem raztrosimo. Gasimo pa apno za gnoj drugače kakor za zidanje; če ga hočemo rabiti za gnoj, mu dodamo samo toliko vode, da razpade v prah; mazavo ne sme biti. Tedaj vzame 100 kg apna 32 kg vode vase; zato je ugašeno apno iz približno $75\frac{2}{3}\%$ apna in $24\frac{1}{3}\%$ vode. Vendar pri gašenju potrebujemo nekoliko več vode kakor povedano, ker vsled obilne toplote, ki se pri gašenju razvija, izhlapi nekaj vode, nekaj je gre pa navadno mimo, če apno polivamo.

Apno lahko gasimo doma ali pa na polju. Doma ga bomo gasili le tedaj, če ga ne potrebujemo mnogo in ga ni treba daleč voziti; drugače nam bo pa bolje kazalo gasiti ga na polju, posebno če imamo tamkaj vodo. — Najpriročajši način gašenja je tale: Poleg živega apna si pripravimo primerno veliko posodo z vodo in par košaric, spletenih iz vrbovih šibic. V košaro naložimo živega apna in ga potopimo pod vodo v posodi. Apno začne poganjati mehurje ter šumi in brblja. To traja 2—5 minut. Sedaj se košarica potegne iz vode in apno se iztrese ter v dobri četrt ure razpade v prah. Če na polju ni vode, pa apno hočemo tamkaj gasiti, jo peljemo s seboj. Apno se lahko ugasi na enem prostoru in se potem razpelje po njivi, ali pa se sproti

*) Če je v zemlji zveplenokisli natron ali pa natrijev klorid (kuhinjska sol) ter obenem ogljikovokislo apno, se s pomočjo ogljikove kisline tvori dvojnogljikovokisli natron, in iz tega nastaja soda, ki je rastlinam škodljiva. (Tudi enake kalijeve tvarine se tako pretvarjajo.) — Če bi torej utegnili zemlja biti prenasočena z natrijevim kloridom (kar se redkokdaj dogaja, in sicer bi bilo to mogoče v obližju solnih skladov v zemlji ali pa tam, kjer se za gnoj zelo obilno rabijo mestni odpadki), bi bilo gnojiti z malcem, da se prepreči tvorjenje preobilne sode in se uniči njen škodljivi vpliv.

delajo kupci v enaki razdalji, da ga je potem treba samo raztrositi. Nekteri tako ugašeno apno takoj pokrijejo z zemljo kakih 15 cm na debelo ter ga puste do 3 dni, da razpade; med tem časom pa razpoke, ki se delajo po pokrivajoči zemlji, zbijajo z lopato, da se zapro; šele potem ga raztrosijo. — Preprosteje se apno gasi takole: Na polju se živo apno razvozi na kupce v enakomerni razdalji, in kupci se pokrijejo z zemljo, da iz nje apno nategne vlago, ki ga ugasi, ogljikova kislina v zraku pa ne more lahko do njega. V tem slučaju nam ni treba vode, čakati pa moramo več ali manj časa — kakor je vreme — povprečno kakih 14 dni. Med tem časom pa moramo zbijati razpoke, ki se delajo po pokrivajoči prsti. — Podobno, toda hitreje apno gasimo, če kupce polijemo z vodo in jih potem kakih 10 cm na debelo pokrijemo s prstjo. Vode porabimo približno polovico toliko, kolikor je apna, in apno je v 24 urah porabno. — Tudi tako se apno gasi, da se vse spravi na en kup, se ugasi z vodo in pokrije z zemljo. Tudi v tem slučaju je apno porabno že drugi dan.

Gasimo pa apno tako ali tako, predno ga raztrosimo, bo vselej dobro, če ga premečemo, izberemo vse kosce, ki niso razpadli, ter jih posebej ugasimo. Čim lepše in popolneje apno razpade, toliko boljše je za gnoj.

Vipavsko belo vino.

Precej let je že preteklo od tedaj, ko sem Vipavcem v tem listu svetoval, naj bi svoja bela vina napravljali po nemškem načinu, to je takó, da bi prav nič ne kipelo na tropinah. Kakor mi je bilo povedano, je tedanjim moj spis nekatere vipavske vinogradnike jako razburil. Očitno se mi je neki, da nepreudarno ravnam, ker — sam Vipavec — grajam vipavsko vino, češ da je vsled nepravilne naprave pretrdega okusa, previsoke barve, in — nestanovitno. Hrup se je poleg in nekteri vipavski vinogradniki so moj svet celó sprejeli ter se lansko leto lotili, da so belo vino napravljali po nemškem načinu, ne da bi bilo kipelo na tropinah. To so pa v prvi vrsti storili zaradi vednega prigovarjanja c. kr. vinskega nadzornika gospoda B. Skalickega. Letos je nekaj takega vina prišlo celo na Dolenjsko, v Novomesto, Mokronog, Kandijo, in pripoznano je bilo ne le za dobro, ampak za prav dobro. Posebno v Novemestu je (gostilna pri gospé Tučkovi), kjer se je potočilo že precej barigel belega, pravilno napravljenega vipavca iz Lož ter Št. Vida, in sodba o njem je najboljša, kajti vsakdo, ki ga pije, pravi, da je to izvrstno vino. In kakor v tej gostilni, tako bi vipavsko vino slovelo tudi po drugih dolenjskih gostilnah, če bi ga le bilo dobiti.

Ker se bliža trgateg in sem se prepričal, kako cenjeno je pravilno napravljeno belo vipavsko vino tukaj na Dolenjskem, torej v vinorodnem kraju, si ne morem kaj, da bi ne prijel za pero ter svojim sokrajanom Vipavcem zopet svetoval, naj belo vino napravljajo po strogo nemškem načinu, da ne bo nič kipelo na tropinah. V to sta me napotila dva posebna in gotovo merodajna vzroka, oziroma povoda. Prvi je ta, da Vipavci sami tožijo, da jim vino ne gre izpod rok, da je še vse polno lanskega pridelka, ki se baje dobiva po 28—30 K hekto, pa kupca le ni. Drugi je pa ta, da utegne, kakor vse kaže, letošnje dolenjsko vino biti tako, kakršnega si Dolenjci pač ne želimo. Ker je trta kaj pozno, torej zakasnelo cvetela (najbolj je cvetela šele o sv. Ivanu) in ker je bilo letos poleti

vreme večinoma hladno in so posebno noči jako hladne, — grozdje pa zori, kakor znano, posebno v ponočnem času — napreduje zorenje kaj obilega grozdja le prepočasi. Pa naj dozori letošnje dolensko grozdje tudi prav dobro, kar Bog daj, ga še za domačo potrebo ne bo zadosti, kajti v primeri k opustošenim vinogradom so iznova zasajeni ter že rodovitni še veliko premalo obsežni. Nadejati se je torej, da bo dosti prostora za vipavca, tudi če dolensko grozdje prav dobro dozori. Iz istih vzrokov kakor na Dolenskem utegne letos tudi v Vipavi grozdje slabše dozoreti kakor v navadnih letih. No, to pa glede oddaje vipavca na Dolensko čisto nič ne dé, kajti kislikast vipavec je tukaj vedno bolj cenjen kakor pa sladkast. Kar se tiče pravilne naprave belega vina po strogo nemškem načinu, je pomniti tole: Grozdje se zmasti, mošt se koj v sod spravi, tropine pa koj prešajo; vsa prešenina se doda moštu. V sodu mošt lahko na dva načina kipi: ali pod kipelno vehe, ali brez kipelne vehe, kakor se napraviš cidivin. V prvem slučaju se seveda sod ne sme napolniti do vehe; manjkati mora marveč v sodu mošta za dober veliki pedanj. V drugem slučaju se pa sod napolni ne le do vehe, marveč še celo čez vehe, tako da med kipenjem pena čez teče. Nalik cidivinu pripravljano belo vino se mora med kipenjem trikrat na dan zaliti, namreč zjutraj, opoldne in zvečer. Za to zalivanje je vzeti mošt iste dobrote, ali pa prešenino istega mošta. Da se vsled prekipenjajoče pene ne zmoči ves sod ter tla v kleti pod njim in da ne gre v izgubo tudi s peno vred prekipenjajoči mošt, se okoli vehe napravi iz ilovice majhen jezik, ki otekajoči peni in moštu le na enem mestu dovoljuje odtok. Pod sod se pa postavi kaka posoda, najbolje kaka skleda, da se vanjo lovita pena in mošt. Mošt, ki kipi kakor cidivin, izgubi že med kipenjem velik del beljakovin, in sicer v podobi pene, kar je stanovitnosti vina in hitrejšemu čiščenju jako hasnivo. Belo vino, napravljenost kakor cidivin, dobi ravno vsled otekanja pene (beljakovin) v precejšnji meri dobre lastnosti belega vina, napravljenega po francoskem načinu, pri katerem se moštu, kipečemu v širokih odprtih kadeh, s posnemalnicami po trikrat na dan pena posname ter tako beljakovine odstranijo. S pravilno napravo belega vipavskega vina pa še ni vse storjeno, vse doseženo. Tako vino je treba vsaj trikrat presneti, in sicer prvič koj po dokončanem burnem kipenju, drugič o Božiču in tretjič o Velikinoči. Tako vino kaže tudi precediti, posebno če je grozdje raslo na soldanastem (laporastem) svetu, da se iz njega spravi megla.

R. Dolenc.

Kako skušajo drugod izboljšati mlečnost krav.

V spisu „Redimo dobre krave“ (glej št. 9. z dne 15. maja t. l.) sem živinorejce opozoril, da je treba tudi s čisto molžo skrbeti za to, da se kaj več namolze. Povedal sem pri tej priliki, da se dobi s čisto molžo ne le več mleka, ampak tudi boljše mleko, ker je zadnje mleko, ki se iztisne iz vimena, najbolj mastno. S čisto molžo se pa tudi poveča delavnost vimena, vsled česar se pospešuje tvorba mleka v vimenu in stem vred tudi mlečnost krav.

Kolika vrednost se polaga na dobro molžo v svrhu boljše mlečnosti, to nam kažejo najbolj planinske dežele. Tam se molze sploh z vso roko, ker je znano, da

se s tako molžo več doseže, kakor če se sesci nategujejo s posameznimi prsti. Če sesce stiskamo z vso roko in obenem butamo z roko navzgor ob vime, se vime slično izprazni kakor pri sesanju telet. Seveda je taka molža nekoliko težavnejša, zato pa več vredna, ker se pri taki molži ne le več namolze, ampak se s tako molžo tudi ugodno vpliva na razvoj in delavnost vimena. To je sploh znano in se je o tem že večkrat pisalo tudi v tem listu.

Zanimati pa utegne sedaj naše živinorejce, da se je v zadnjem času izumil neki nov način molže, da se dobiva še več mleka. Ta način molže je izumil živinozdravnik Hegelund na Danskem, v deželi, ki slovi zaradi svojega vzornega mlekarstva. Po tem načinu molže se dobi pri dobrih kravah po $\frac{1}{2}$ do $1\frac{1}{2}$ l več mleka na dan. Kakor uče izkušnje, se mlečnost krav s tako molžo izboljša za okroglo 15%, t. j., če je krava prej dajala po 2000 l mleka na leto, ga daje sedaj po novem načinu molže do 2300 l. To je pa krasen uspeh! Zaraditega skušajo sedaj na Danskem sploh vpeljati Hegelundov način molže. Seveda je taka molža težavnejša in veliko zamudnejša od navadne, toda njena prednost je tako velika, da se je hočejo povsod prijeti. Na Danskem prirejajo že 2 leti sem posebne tečaje za molžo, ki trajajo po 6 dni, da se udeleženci popolnoma privadijo vsem prijemljajem in tisti ročnosti, ki je potrebna za tako molžo.

Vobče obstoji Hegelundov način molže v tem, da se po končani običajni molži vime še nadalje obdeluje, in sicer s stiskanjem in gnetenjem ali mečkanjem, toliko časa, dokler ni iztisnjena zadnja kapljica mleka.

Da bodo cenj. čitatelji vedeli, kako se v to svrhu vime obdeluje, hočem ta način molže na kratko opisati.

Po končani molži — lahko bi rekli po „glavni molži“ — se postopa takole:

1.) Najprej se prime za desno stran vimena nad seski ter se stiska in se stiska in se izmolze. To se zgodi trikrat zaporedoma. Ravno to se napravi na levi strani vimena.

2.) Potem se prime za oba sesca na desni strani vimena in se z njima buta navzgor, slično kakor dela tele, kadar sesa. Po tretjem sunku se iztisne mleko, ki se je v tem času nabralo v vimenu. To suvanje se ponovi dvakrat.

Ravno to se napravi na levi strani vimena.

3.) Nato se prednja polovica vimena po trikrat gnete ali mečka (masira), in sicer na ta način, da se vime prime z obeh prednjih strani in se stiska najprej proti sredi in potem še navzgor. Nato se mleko iztisne in to mečkanje se dvakrat ponovi.

Ravno to se ima zgoditi z zadnjo polovico vimena.

4.) Ponoviti je potem še, kar je navedenega pod št. 2.), in

5.) kar je povedanega pod št. 3.

Kakor se iz vsega vidi, potrebuje ta način molže res posebne spretnosti in vaje, zaradi česar se prirejajo na Danskem že prej imenovani tečaji.

Iz pomolzenega in na videz praznega vimena se dobi s takim obdelovanjem vimena še toliko mleka, da se vsak čudi. Pripisati moramo to tej okolnosti, da se s takim mečkanjem in gnetenjem močno razdraži delavnost mlečnih žlez in se stem vred pospešuje tudi tvorjenje in izločevanje mleka.

Razen s to novo molžo se skuša v zadnjem času tudi stem vplivati na večjo mlečnost krav, da se krave, zlasti prvesnice, nekaj časa bolj pogostoma molzejo kakor običajno. Profesov Dr. Čokke v Curihu (v

Švici) trdi, da se dajo zlasti mlade in slabe molznice, če se nekaj tednov molzejo po večkrat na dan (n. pr. po 6 krat), privedi do tega, da postanejo boljše za molžo. Lansko leto so se napravile v tem oziru 3 poskušnje, in izmed njih sta dve res pokazali, da ima prof. Čokke prav. Seveda je treba še nadaljnjih poskusenj, da se potrdi ta misel, in le želeli bi bilo, da se tudi pri nas kaj takega poskusi. R.

Kmetijske razmere na Kranjskem.

(Dalje.)

To je moje mnenje o potrebi in koristi kmetijskih konsumnih društev, kakršna so pri nas, in sicer iz gospodarskega stališča, in ker se mi zaraditega očita sovraštvo do kmetijskega združništva vobče, zato to očitane hladnokrvno prenašam; bodočnost pa bo učila, kdo ima prav. Priznam pa rad, da je potrebo, snovati konsumna društva iz političnih nagibov, drugače pre-sojati; če je pa namen konsumnega društva oškodovati političnega nasprotnika, potem je ta namen vsaj iz človeškega stališča nemoralen. Istotako priznam, da so delavska konsumna društva zaradi popolnoma drugačnih gospodarskih razmer, v katerih delavski stan živi, v gotovih slučajih koristna ali celo potrebna.

Završujem to poglavje s trditvijo, da so gospodarske zadruge velekoristne za vzdrževanje ugodnih gospodarskih razmer in za boljše izhajanje pri kmetijstvu, da so zelo potrebne v prospeh naprednemu kmetijstvu, a za Kranjske razmere jim odrekam rešilno moč za naše propadajoče kmetijstvo, ker to, kar dobre zadruge morejo koristiti (bodisi da pridelovalne stroške znižujejo ali dohodke povišujejo), ni v nobenem razmerju s primanjkljajem, ki ga ima naše kmetijstvo zaradi nedostatnega gospodarjenja.

9. Umno kmetijstvo kot sredstvo, kako naše kmetijstvo rešiti pretečega propada.

S števili sem dokazal, da je propadanju našega kmetijstva vzrok nezadostno pridelovanje v primeri s stroški, vsled česar ima naše kmetijstvo na leto najmanj 5 milijonov kron primanjkljaja v denarju. Iz tega sledi, da je le ena pot, da se to propadanje ustavi in se kmetijski stan dovede do grometnega blagostanja, in sicer ta, da se uvede gospodarjenje, ki z dohodki pokriva vse stroške in vrhutega daje še prebitek. K temu pač nekoliko pripomore socialna preosnova, a kakor razmere na Kranjskem stoje, je glavno sredstvo v to svrhu, da se kranjsko kmetovanje predvsem tehniško korenito preustroji in zboljša.

Nes pametno bi bilo trditi, da je pri nas vse zanič. V mnogih deželah se še mnogo slabše gospodari kakor pri nas, in če preiščemo, s kako bornimi sredstvi se je dosedaj pri nas delovalo v prospeh kmetijstva, pridemo do spoznanja, da se je v zadnjih 30 letih naravnost veliko doseglo. Nihče ne more tajiti, da bi se naša goved ne bila zboljšala skoraj za 50 %, in kaj se s pravim delom da doseči, to svedoči naše vinogradništvo, ki se je v čudovito kratkem času popolnoma obnovilo. Če je pa naše kmetijstvo vzlic temu še zelo zaostalo glede one kakovosti, ki se lahko zahteva, pa naše kmetovalce opravičujejo razmere, ki so podrobno razjasnjene v uvodu, in pa premajhna brižnost poklicanih činiteljev za prospeh prevažnega kmetijskega stanu.

Priznajmo, da smo v svojem gospodarjenju še silno zaostali, in skušajmo svoje kmetije dovesti do tja, da nam bodo toliko donašale, kolikor se z današnjo kmetijsko vedo od njih dobiti dá. Razlika med tem, kar nam danes kmetijstvo donaša, in med onim, kar bi nam lahko donašalo, je velikanska; zato vidim edino rešitev našega kmetijstva le v povečanju in zboljšanju pridelovanja.

Tako zboljšanje našega kmetijstva je gotovo dosegljivo, če se z vsemi silami na to deluje in če se kmetovalec za to edino rešilno samopomoč vzgoji in izobrazi. Preiščimo, kaj se da doseči vobče in posebej pri nas z umnim kmetovanjem.

Brezdvomno je naše kmetovanje z ozirom na plodnost zemlje roparsko, in opravičene so pritožbe naših kmetovalcev, da zemlja ne rodi več toliko, kolikor je nekdanj. To pa izvira odtod, ker naš kmetovalec niti ne vé, v čem obstoji kmetovanje, in torej nima tistega temeljnega znanja, ki je neobhodno potrebno za umno kmetovanje. Kadar pa bo naš kmetovalec razumel, da ima kmetovanje isti temelj kakor vsaka druga obrt, da kmetovanje ni rop ali slučajno izvabljanje zemeljskih zakladov, temveč čisto priprosto predelovanje redilnih snovi in naravnih sil v nove pridelke, potem ga bo že navadna pamet gnala do umnejšega delovanja. Kmetovalec mora priti do spoznanja, da je kos zemlje (njiva, travnik itd.) v njegovi kmetiji tisto, kar je stroj v tvornici; če v stroj ne pridejo sirovine, ne pride iz njega izdelek, in če v njivo ne pridejo redilne snovi, ki jih rastlina potrebuje, tudi ni primerne pridelka. Plodnost zemlje je poleg drugega vsota redilnih snovi in torej blago, ki se dandanes z njim trži kakor z vsako drugo sirovino. Kjer ne poznajo teh zlatih nauk, ki jih je učil največji dobrotnik človeštva Just pl. Liebig in ki so se v kmetijstvu spoznali kot edino pravi, tam kmetijstvo propada, kjer jih pa upoštevajo, tamkaj kmetijstvo procvita.

V sredini Rusije, na takozvani „črni zemlji“, ki je najrodovitnejši kraj vse Evrope, kmetuje zapuščen narod po več sto let starem kopitu; zato je pa tamkaj zemlja v zadnjih 30 letih izgubila 27 % na rodovitnosti in ondotni kmet danes strada. Na ruski „črni zemlji“ prideluje kmet na hektaru vsled roparskega gospodarjenja in nedostatka tehniških sredstev po 8 hl pšenice, 9½ hl ječmena in 12 hl ovsa, dočim daje na Angleškem spričo dovršenega kmetovanja 1 ha odločno slabše zemlje 27 hl pšenice, 32 hl ječmena in 35 hl ovsa! Pri nas na Kranjskem pa pridelujemo na 1 ha 12 hl pšenice, 13½ hl ječmena in 20 hl ovsa, iz česar vidimo, da smo z ozirom na našo od narave slabo zemljo daleč pred kmetom „črne zemlje“, da pa na Angleškem zemlja več kakor še enkrat toliko daje kakor pri nas; in če tudi ne bom trdil, da se dá pri nas pridelek vobče za 100 % povišati, ker ima velik del naše dežele preplitve njive, vendar je 50 % en povišek nedvomno lahko dosegljiv. Če globoče preiščemo to za zgled navedeno dejstvo, najdemo, da je angleški kmetovalec vedel plodnost zemlje z vsemi modernimi sredstvi povišati in ohraniti, dočim se je plodnost pri nas znižala, kajti naš kmetovalec je v stoletjih z odprodajo žita in živine iz svojih kmetij svojo zemljo oropal za veliko milijonov kilogramov samo fosforove kisline! Kakor je v tem oziru pri nas kmetovanje nezadostno, tako je tudi v tehniškem oziru; toda oprostí naj se mi o tem podrobnejše razpravljanje.

Vse, kar velja o poljedelstvu, velja tudi za travnike, pašnike itd. Z najmanjšim trudom in v kratkem času se da pridelek krme podvojiti. Koliko imamo še mokrih in kislih travnikov, ki čakajo zboljšanja, in sploh prostorov, ki ne dajo nikakega užitka!

V živinoreji smo sicer napredovali, a v primeri s tistim, kar bi lahko dosegli, je napredek neznamen. Kako daleč je naš kmetovalec še za šviškim. Šviški kmetovalec v Simodolu vzreja ob svoji veliki strokovni naobrazbi s krmo, kakor je naša, plemeno goved, ki je vredna 500 do 1000 K, a naš živinorejec vzredi v istem času govedo, ki zanjo dobi komaj 200 K.

Kranjsko kmetijstvo je silno zaostalo, a za to naj se ne daje krivda kmetovalcu, temveč tistim, ki so ga v velikanskem socialnem in gospodarskem preobratu, ki se je zvršil v ravno minulem stoletju, zapustili brez vse pomoči in podpore v takrat nastalem velikanskem gospodarskem boju in tekmovanju. Kako naj torej naš kmetovalec napreduje, če se mu ne nudi potrebna strokovna izobrazba, če se ne vzgaja za novo nastale in vedno se menjajoče razmere? Dočim naš kmetovalec še večinoma kmetuje po starem kopitu, ki ga je podedoval od starišev in prastarišev, in po pravih, ki mu jih narekujejo lunine izpremembe v priliki, pa njegov sodrug zunaj v svetu kmetuje z najvišjo strokovno naobrazbo in z vsemi sredstvi, ki jih dajeta veda in tehnika pa razpolago.

Povišanje pridelovanja glede količnosti in kakovosti je na Kranjskem lahko dosegljiva namera, in če vzamemo, da je povisek le za 50 %, mogoč, da že ta tako veliko vsoto, da se z njo ne pokrije le dosedanja primanjkljaj, temveč preostaja še velik prebitek. Priznam, da je v dosego takega poviška potrebna dolga doba let, da je predvsem naš narod za novo gospodarsko strujo šele vzgojiti ter da se mora ta uspeh doseči šele v drugem rodu ali celo pozneje, pa le s pogojem, če se tozadevno delo precej prične. Naše kmetijske razmere so postale tako neugodne, da ne moremo dolgo čakati na preobrat, zato mora biti naloga poklicanih činiteljev, da zastavijo vse sile, da se v najkrajšem času vsaj odpravi dosedanja primanjkljaj. Če se dosedanje pridelovanje poviša samo za 25 %, in sicer glede količnosti in glede kakovosti, pa je naše kmetijstvo rešeno! Jaz sem prepričan, da je to dosegljivo, če se delo v to svrhu zastavi z vso silo in na pravi način. V dokaz, kaj se da v kratkem času doseči, nam bodi po trtni uši uničeno vinogradništvo, ki se je v enem desetletju popolnoma obnovilo in je vinogradnika naučilo nekaj povsem novega. Energični nastop našega deželnega predsednika, ekselence gospoda barona Heina, je dosegel ta velikanski uspeh.

Naj končno še odgovorim na vprašanje, kaj je doseženo s 25 %nim poviskom našega pridelovanja.

Po mojem računu o dohodkih in stroških našega kmetijstva bi tako povišanje pridelka pri žitu naredilo dokupovanje žita nepotrebno, kar bi kmetovalcu prahrnilo na leto okroglo 2 milijona kron. Pristavim, da je to le teoretiško, ker dejanski moramo ob umnem kmetovanju pridelovanje žita skrajšati, a z zboljšanim gospodarjenjem na njivah se dohodek vendar zviša, zato sem pa povisek v tej obliki postavil v račun. — Povisek pri drugi poljščini bi znašal $\frac{1}{4}$ milijona kron. — Če smo vstanu s 25odstotnim povišanjem pridelkov živinorejo glede količnosti dvigniti samo za 10 %, a glede kakovosti le za 15 %, torej skupaj za 25 %, bi nam živinoreja donasala na leto 3 milijone kron več. — Mleko in drugi razni dohodki nam sedaj dajejo

4 milijone kron, ob povišanju za 25 % bi torej dajali 1 milijon več. — Petindvajsetodstotno zboljšanje našega kmetovanja bi nam dalo skoraj 7 milijonov novih dohodkov in bi bilo torej vstanu dosedanja primanjkljaj v kmetijstvu popolnoma pokriti. Ta povisek je dosegljiv je, če se uvede umnejše kmetovanje, zato le to edino sredstvo, da se reši naše kmetijstvo. (Dalje prih.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 156. Pozimi mislim prekopati svet za vinograd, kjer ilovica prevladuje. zato vprašam, katero ameriško podlogo naj izberem za ilovnat svet in ktere vrste trte naj cepim? Vinograd bo v nizki legi. (A. B. v R.)

Odgovor: V močno ilovnati zemlji bo kot podloga kvečjemu uspevala riparija portalis. Za cepiče Vam priporočamo beli burgundec kot vrsto, ki daje fino in močno vino, kot vrsto, ki daje veliko pridelka, pa španjol, in če se je bati spomladanskega mraza, tudi silvauee, ki pozno ozeleni. Sicer je pa vrsta zelo zavisna od krajevnih razmer, zato Vam priporočamo obrniti se za svet na potovalnega učitelja za vinstvo gospoda Beleta v Mariboru.

Vprašanje 157. Ali se mora mitnina od voza, ki vozi gnoj na njivo, v tem slučaju plačati, če voz ni lastnina posestnika njive, temveč je najet? (K. T. v L.)

Odgovor: Zakon o cestnini sicer tega določno ne pove, a vsled odloka c. kr. finančnega ministrstva z dne 2. septembra l. 1896 št. 41.150., je smatrati tako vožnjo za mitnine prosto. Sicer bo pa to kmalu brezpomembno, kajti že v par mesecih bodo vse državne mitnice odpravljene.

Vprašanje 158. Ktere vrste posnemalnik je najboljši? (Fr. L. v A.)

Odgovor: Posnemalnikov je dandanes že vse polno in bi nam bilo težko reči, kateri je najboljši; gotovo pa je, da med strokovnjaki veljajo Alfa-posnemalniki za najboljše, s katerim se dajo primerjati samo še kronski posnemalniki.

Vprašanje 159. Koliko časa je bik raben za plemo? Ali je res, da čez tri leta star bik postane neploden? (G. R. v B.)

Odgovor: Bik postane dobro poraben za plemo šele v tretjem letu, a še takrat je mlad. Čim starejši je, tem lepša teleta dela, in sicer najlepša v petem in šestem letu. To vse pa velja le, če se z bikom pravilno ravna, in je v izrednih slučajih bik tudi do 15 leta poraben.

Gospodarske novice.

* **Družbeni ravnatelj Gustav Piro** je po naročilu c. kr. kmetijskega ministrstva odpotoval na Dansko, da se udeleži na kmetijski šoli v Ladelundu tečaja za molžo po Hegelundovem načinu, o katerem je govor v tej številki pod naslovom „Kako skušajo drugod zboljšati mlečnost krav“, in da se pouči o danskih napravah za redno preskušanje krav na njih mlečnost.

* **Nakup plemenskih bikov.** Deželni odbor bo nakupil nekaj plemenskih bikov iz domače reje in te razdelil občinam, ki nimajo potrebnega števila bikov, proti polovični nakupni ceni. Biki morajo biti čistokrvnih pasem, 1½ do 2 leti stari. Odposlanec deželnega odbora bo nakupoval take biki: dne 8. oktobra v Ljubljani na dvorišču c. kr. kmetijske družbe (na Poljanski cesti), dne 13. oktobra v Št. Vidu pri Zatičini na ži-vinskem trgu, dne 18. oktobra v Postojni o priliki premovanja govedi-

Če bi imela ktera kmetijska podružnica v svojem okolišu več lepih čistokrvnih mladih takih bikov, naj to sporoči deželnemu odboru, da se morebiti tudi tja odpošlje odposlanec deželnega odbora.

* **Oddaja bikov.** Deželni odbor kranjski bo tudi letošnjo jesen oddajal bike proti polovični nakupni ceni, in sicer one, ki jih bo nakupil iz domačih rej. Biki bodo eikaste (belanske), oziroma sive (pomurske) pasme.

Občine, na ktere se bo v prvi vrsti oziralo pri razdelitvi teh bikov — pa tudi posamezni živinorejci — naj vložijo prošnje do 6. oktobra t. l. pri deželnemu odboru v Ljubljani.

* **Ogledovanje simodolske govedi, združeno s premovanjem,** bo 18. oktobra t. l. v Postojni ter opozarjamo na dotični razglas v tej številki. To ogledovanje ima v prvi vrsti namen izreči sodbo, ali je simodolska goved primerna za zboljševanje naše živine in ali jo je še nadalje rabiti, oziroma oddajati simodolske bike. Gg. živinorejce prosimo, da pridejo v obilnem številu k ogledovanju, da bodo dali pojasnila o uspevanju tega plemena in da bodo sami izrekli sodbo na podlagi svojih izkušenj.

* **Pet telet je storila krava** družbenega glavnega odbornika gospoda barona Liechtenberga na pristavi na Dobravi pri Črnučah. Krava je 10 tednov prezgodaj storila ter je rodila od treh popoldne do štirih zjutraj. Teleta so prišla mrtva in skoraj popolnoma gola na svet, in sicer ena telica in 4 junčki. Mi nimamo navade objavljati silno pogosto dohajajočih nam poročil o cvetenju sadnega drevja jeseni, o trojčkih pri kravah i. t. d., ker so to prav navadne reči, a dogodek o porodu 5 telet je vendar nekaj precč nenavadnega, zato smo ga našim bralcem prijavili kot posebnost.

* **Razstavo grozdja in sadja** priredi krška podružnica dne 12. in 13. oktobra v Krškem. Razstava bo združena s pokušnjo domačih vin ter naj bo kazala napredek krškega okraja v vinstvu in sadjarstvu; zato bo zelo zanimiva in poučna za vse prizadete kroge.

* **Umetna gnojila** za jesensko gnojenje travnikov, in sicer rudninski superfosfat (popolno, cenejše in boljše nadomestilo za Tomasovo žlindro), kostno moko, kajnit in kalijevo sol ima družba vedno v zalogi in prosi pravočasni naročil, da se bo moglo vsaki želji takoj ustreči. Rudninski superfosfat je po 7 K 25 h, kostna moka po 9 K, kajnit po 5 K in kaljeva sol je po 12 K 60 h. Vse cene veljajo z vrečami vred za 100 kg, postavljenih na ljubljanski kolodvor ali v družbenem skladišču. Vsa gnojila se oddajajo le v celih vrečah po 100 kg, izvzemši kalijevo sol, ki se dobiva tudi v vrečah po 50 kg.

* **Premovanje konj** za leto 1902. se je vršilo meseca avgusta in septembra. V nastopnih vrstah priobčujemo imena odlikovancev.

Pri premovanju na Vrhniki 11. dne avgusta so dobili: a) za kobile z žrebetom posestniki: Avgust Dreise iz Ljubljane 70 kron, Martin Ogrin iz Stare Vrhnike 40 kron, Ivan Juvančič iz Spod. Siške in Ivan Strah iz Spodnje Zdobrove po 30 kron, Ivan Marinka iz Vnanjih Goric, Frančišek Novak iz Plešivice in Frančišek Požar iz Petelin po 20 kron, Makso Jelovšek iz Vrhnike in Pavel Kušar iz Sinje Gorice vsak srebrno svetinjo; b) za mlade ubrejene kobile posestniki: Ignacij Česenj iz Broda 50 kron, Anton Seliškar iz Podlukovca 40 kron, Ivan Potočnik iz Dobračeve 30 kron, Ivan Jeraj iz Sinjgorice in Jernej Per iz Sapa vsak srebrno svetinjo; c) za eno- in dveletne žrebice posestniki: Ignacij Česenj iz Broda 30 kron, Frančišek Marinko iz Vnanjih Goric, Jakob Modic iz Matene in Ivan Škof iz Zaklanca po 20 kron, Frančišek Čuden iz Dragomerja in Jakob Rode iz Stare Vrhnike vsak srebrno svetinjo.

Pri premovanju v Kamniku 12. dne avgusta so dobili: a) za kobile z žrebetom posestniki: Frančišek Bohinjec

iz Zaloga 70 kron, Andrej Gubanec iz Polja 40 kron, Ivan Omerza iz Lahovič 30 kron, Ivan Bugar iz Zaloga 20 kron, Matevž Mušič iz Trzina in Frančišek Špenko iz Bukovice vsak srebrno svetinjo; b) za mlade ubrejene kobile posestniki: Ivan Debevec iz Polja 50 kron, Matevž Sršen iz Skaručine 30 kron, Anton Fajfar iz Vopovelj in Mihael Zmršlikar iz Kosev vsak srebrno svetinjo; c) za eno- in dveletne žrebice posestniki: Matija Bobnar iz Lahovič, Josip Mrak iz Podgorja in Jakob Skok iz Pristave po 20 kron, Florijan Uršič iz Stranj in Valentin Zabavnik iz Tunjic vsak srebrno svetinjo.

Pri premovanju v Kranju 13. dne avgusta so dobili: a) za kobile z žrebetom posestniki: Jakob Primožič od Sv. Katarine 70 kron, Ivan Jenko z Brnika 40 kron, Ivan Kepec iz Podreče in Frančišek Keren iz Gorenj po 30 kron, Frančišek Mubi iz Spodnje Bele 20 kron, Frančišek Kepec z Zgornjega Brnika in Josip Zelnik iz Dvorij vsak srebrno svetinjo; b) za mlade ubrejene kobile posestniki: Frančišek Aleš iz Podreče 50 kron, Jernej Pilar iz Rupe 40 kron, Jakob Bašar iz Stražišča 30 kron, Mihael Jereb iz Spodnjih Brnikov in Frančišek Zelnik iz Mavčič vsak srebrno svetinjo; c) za eno- in dveletne žrebice posestniki: Ivan Cerar iz Predoslja, Frančišek Dolhar iz Predoslja, Frančišek Jerala iz Zgornje Besnice in Jakob Primožič od Sv. Katarine po 20 kron, Matija Bugar iz Podreče, Peter Drinovec iz Strahinja in Ivan Remec z Spodnjega Brnika vsak srebrno svetinjo.

Pri premovanju v Ribnici 14. dne avgusta so dobili: a) za kobile z žrebetom posestniki: Ivan Levstek iz Bukovice 70 kron, Josip Čeharek iz Nemške Vasi 40 kron, Ivan Lovšin iz Goriče Vasi 30 kron, Ivan Bregar iz Ribnice 20 kron, Jakob Čeharek iz Dolenjevsi in Ivan Pelc iz Ribnice vsak srebrno svetinjo; b) za mlade ubrejene kobile posestniki: Ivan Bregar iz Ribnice 50 kron, Ivan Bregar iz Ribnice 30 kron, Jakob Čeharek iz Dolenjevsi, Josip Kikel iz Starega Loga in Frančišek Pust iz Ribnice po 20 kron, Ivan Rigler iz Praproč srebrno svetinjo.

Pri premovanju v Trebnjem 16. dne avgusta so dobili: a) za kobile z žrebetom posestniki: Josipina Hribar iz Velikega Gabra 70 kron, Anton Bizjak iz Skovca 40 kron, Josip Revec iz Kija in Josip Čeh iz Ponikev po 30 kron, Josip Pavšelj iz Družinske Vasi 20 kron, Frančišek Kresal iz Velike Sevnice srebrno svetinjo; b) za mlade ubrejene kobile posestniki: Frančišek Brulec iz Luterskega Sela 20 kron, Anton Godina iz Velikega Gabra srebrno svetinjo; c) za eno- in dveletne žrebice posestniki: Ana Bregar iz Planine, Josipina Hribar iz Velikega Gabra, Ignacij Lindič iz Strelaca in Frančišek Razdrh iz Temenice po 20 kron, Frančišek Cvetan iz Česnjice in Anton Spelič iz Trebnjega vsak srebrno svetinjo.

Pri premovanju v St. Jerneju 20. dne avgusta so dobili: a) za kobile z žrebetom posestniki: Josip Jordan iz Malenc 70 kron, Josip Globevnik iz Škocijana 40 kron, Frančišek Colarič iz Št. Jakoba, Peter Kerhin iz Gradišča in Frančišek Turk iz Ostroga po 30 kron, Alojzij Banič iz Smednika, Frančišek Jordan iz Malenc, Martin Menič iz Podloga, Martia Repšelj iz Št. Jakoba, Frančišek Repšelj iz Št. Jakoba in Ivan Veterič iz Pristavice po 20 kron, Andrej Povšič iz Dobrave, Josip Vintar iz Malega Mraševca, Ignacij Rangus iz Čadraža in Ivan Zalokar iz Vrha vsak srebrno svetinjo; b) za mlade ubrejene kobile posestniki: Peter Durjava iz Škocijana 50 kron, Alojzij Mencin iz Drame 40 kron, Ana Prijatelj iz Rakovnika in Ivan Stojin iz Ostroga vsak srebrno svetinjo; c) za eno- in dveletne žrebice posestniki: Ivan Kernič iz Sv. Križa 40 kron, Josip Kralj iz Zaloga 30 kron, Frančišek Fabijan iz Gradišča, Anton Božič iz Sela, Anton Štravs iz Kostanjevice, Ivan Račič iz Zgornjih

Skopje, Ivan Zelnik iz Skopje. Frančišek Turk iz Ostroga, Ivan Stroj in iz Ostroga, Josip Zalokar iz Vine, Frančišek Repšelj iz Št. Jakoba po 20 kron, Josip Čudovan iz Gradišča, Ivan Kovačič iz Vrha, Anton Lenčič iz Šmavčje Vasi, Ignacij Piletič iz Št. Jerneja in Ivan Ponikvar iz Skjever vsak srebrno svetinjo.

Pri premovanju v Lescah 2. dne septembra so dobili: a) za kobile z žrebetom posestniki: Lovrenc Legat iz Redenj 70 kron, Ivan Cetelj z Dovjega 40 kron, Alojzij Gašperin iz Žirovnice in Lovrenc Vojvoda iz Boh. Bistrice po 30 kron, Frančišek Koselj iz Smokuč, Ivan Mihelič iz Noč in Anton Zupan iz Zasipa po 20 kron, Ivan Bernard iz Zasipa in Martin Sernec iz Zabreznice vsak srebrno svetinjo; b) za mlade ubrejene kobile posestniki: Josip Stare iz Nomena 50 kron, Josip Dornik iz Podhoma 40 kron, Frančišek Benedičič iz Glibokega 30 kron, Ivan Šarl iz Kuplenika 20 kron, Luka Grile iz Zapuž 15 kron, Andrej Jalen iz Hlebcev, Frančišek Rozman iz Gorice, Ivan Skumovec iz Zgornjih Laz in Josip Zupan iz Hlebcev vsak srebrno svetinjo; c) za eno- in dveletne žrebice posestniki: Anton Mrač iz Predtrga 30 kron, Simon Božič iz Ribnega in Ivan Kunstelj iz Hraš po 20 kron, Mihael Ambrožič iz Mojstrane, Ivan Rozman iz Polja, Ivan Vovk iz Hraš, Ivan Dolar iz Želječ, Ivan Legat iz Lesca, Ivan Šarl iz Kupljenika, Josip Vovk iz Vrbe, Martin Šimnovec iz Polšice, Frančišek Ribnikar iz Dobrega Polja in Klemen Pretnar iz Kupljenika vsak srebrno svetinjo.

Pri premovanju z deželnimi darili v Bohinjski Bistrici 1. dne septembra so dobili: Prvo darilo v znesku 50 kron Tomaž Žvab iz Loga, drugo darilo 40 kron Jakob Zupan iz Nomena, potem Ivan Sodja iz Češnjice, Frančišek Korošec iz Koprivnika in Matevž Žvab iz Loga po 30 kron. Nadalje Lovro Vojvoda iz Bohinjske Bistrice, Ivan Bricelj iz Češnjice, Jakob Korošec iz Češnjice, Valentin Sodja iz Boh. Bistrice in Josip Preželj iz Lepenc po 20 kron.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 29. avgusta 1902.

Seja je predsedoval družbeni podpredsednik gosp. ravnatelj Frančišek Povše, navzoči so pa bili gg. odborniki: baron Lazarini, baron Liechtenberg, Pavlin, dr. Romih, dr. pl. Wurzbach, Žirovnik in tajnik Pirc. Vsi drugi odborniki so svojo odsotnost opravičili.

Odbor se je posvetoval o porabi državne podpore v prospeh govedoreje ter je z ozirom na dejstvo, da letos država ne da podpor za premovanje govedi (vsled česar ta odpadejo), ukrenil prirediti v Postojni ob svojih stroških ogledovanje simodolske govedi, združene z majhnim premovanjem.

Vsled prošnje krške podružnice, ki namerava meseca oktobra prirediti razstavo grozdja v Krškem, je odbor obljubil primeren prispevek, če država ne bo dala kake podpore, za katero se je sklenilo takoj prositi.

Tajništvo je sporočilo, da je c. kr. kmetijsko ministrstvo družbi naložilo, naj izvrši poizvedovanja o vrednosti in teži kranjske živine, in da se je glede tega že vse pripravilo in deloma tudi že pričelo delati.

Za nove ude so bili sprejeti gg.:

Papler Ivan, posestnik in župan v Zgornji Besnici; Butala Ivan, posestnik v Starem Trgu pri Kočevju; Bralno in pevsko društvo »Vinograd« v Vrtovinu; Ferkat Anton, posestnik v Rakulniku; Burger Andrej, gostilničar in posestnik v Postojni; Kos Jurij, pek v Radečah pri Zidanem Mostu; Debevec Ivan, posest-

nikov sin v Borovnici; Zarnik Ivan, posestnik v Šencurju pri Kranju; Rejec Anton, posestnik v Jeličnem Vrhu.

Razglas

Da bo mogoče na podlagi dosedanjih izkušenj presoditi uspehe zboljševanja domače govedi s simodolsko pasmo, priredi podpisana družba

na dan sv. Lukeža, 18. oktobra t. l.
ogledovanje simodolske govedi, združeno s premovanjem v Postojni.

K temu ogledu, oziroma premovanju, je pripeljati izključno le čisto in križano simodolsko živino, t. j. vso tisto goved, ki izvira od rumeno-belo lisastih bikov z belimi glavami. Vse p. n. gg. živinorejce, ki se z vzrejo take živine pečajo, podpisana družba nujno prosi, naj pripeljejo tako svojo goved ter naj osebno pridejo na razgovor, kjer se bo razpravljalo, kako se ta pasma pri nas sponaša glede tal, podnebja in krme.

Določena so naslednja darila:

1. Za bike: 1 darilo 50 K, 1 darilo 30 K, 3 darila po 15 K.
 2. Za krave: 1 » 40 », 1 » 20 », 3 » » 10 ».
 3. Za junce: 1 » 40 », 1 » 20 », 3 » » 10 ».
 4. Za vole: 1 » 40 », 1 » 20 », 10 » » 10 ».
- (najmanj $\frac{1}{2}$ leta stare)

Pravico do udeležbe ima vsak kranjski posestnik, ki ima kako goved čiste ali mešane simodolske pasme, bodisi da jo je sam vzrejal, ali pa kupil. Podpisana družba poklada veliko važnost na ogledovanje volov, da se bo na podlagi njih sponašanja in kretanja moglo soditi o njih porabnosti za naše kraje, zato naj se volov prižene obilno število.

Na ogled pripeljana goved mora biti do poldesetih doldne na oglednem prostoru v Postojni.

!!! Za vsako goved je po zakonskih naredbah imeti poseben živinski potni list.

Opomnja: Ob priliki tega premovanja bo deželni odbor kranjski po svojem zastopniku nakupoval za pleme sposobne čistokrvne bike pingavske (cikaste) ter pomurske (sive) pasme. Kupovali se bodo $1\frac{1}{2}$ do 2 leti stari biki in sicer eno uro pred premovanjem.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 15. septembra 1902.

Oton pl. Detela s. r.,
predsednik.

Gustav Piro s. r.,
družbeni ravnatelj.

Vabilo

k občenemu zboru kmetijske podružnice na Erzelju, ki bo v nedeljo, dne 21. septembra t. l. ob pol štirih popoldne pri načelniku.

SPORED:

1. Poročilo načelnikovo.
2. Pregledovanje računov.
3. Volitev novega odbora.
4. Razni nasveti in predlogi.

Na Erzelju, dne 5. septembra 1902.

Frančišek Bukovič, načelnik.

Listnica uredništva.

F. S. e T. Da bi se breja kobila kvaterni teden ne snela vpregati, je prazna vraža.

I. M. e B. V Bohinju delati v dolini presno maslo ali sir, je sedaj, dokler bodo delali železnico, nezmišl, ker se sveže mleko lahko prodaja po 20 do 30 h liter. Tamošnji kmetovalci, ki so oddaljeni od Bistrice, naj se združijo in naj na Bistrico mleko združno donajajo in skupno prodajajo.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 17. V Ljubljani, 15. septembra 1902. Leto XIX.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 13. septembra 1902. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago K —.— h do K —.— h; nemška detelja (lucerna) K —.— h do K —.— h; gorenjska repa K 80.— h; laneno seme, domače ozimno K 31.— h do K 31 50 h; konopno seme K 20.— h do K 22.— h; kuminovo seme K 55.— h do K 60.— h.

Fizol: Rudeči ribniški K 10.50 h; rudeči Hrvat K 9 80 do K —.—; prepelčar (koks) K 12.50 do K —.—. (Vse cene semen in fizola veljajo za 100 kg čistnega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene K —.— h do K —.— h. brez dima sušene K 12.— h do K 19.— h.

Oreh domači: K 27.— h do K 28.— h.

Ječice nove: K 4.— h do K 6.— h za 100 klgr.

Medčist: po K 70.— h do K 72.— h.

Kože. Goveje, težke nad 45 kg po K 84.— h do K 86.— h.

„ težke od 30 do 45 kg „ 74.— „ „ 76.— „

„ lahke „ 74.— „ „ 76.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 60 h klgr.)

Teletje kože: K 1.04 za kg.

Kozličeve kože po K 1.45 h do K 1.55 h

Svinjske kože: Čiste, brez napak 62 do 66 h za kg.

Druge vrste 34 do 52 h za kg.

Kože lisic po K 10.— do 10 50

„ kun belic „ 22.— „ 24.—

„ rumenic „ 30.— „ 36.—

„ dihurjev „ 6.— „ 6.50

„ vidr „ 17.— „ 18.—

Kože zajcev po K 30.— do 32.— za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po K 32.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 10. septembra 1902. Pšenica K 7 80 h. rž K 6 40 h, ječmen K 6 30 h, oves K 7 10 h, ajda K 7 80 h, proso K 8.— h, turšica K 6 60 h, seno K 3.— h, slama K 2.— h. (Vse cene veljajo za 50 klgr.)

Na Dunaji, 10. septembra 1902. Pšenica spoml. K 7 28 h, rž K 6 27 h, oves K 5 75 h, turšica K 5 68 h. (Vse cene veljajo za 50 klgr.)

Narodno gospodarsko društvo

v Staremtrgu pri Rakeku

išče

(77—1)

dobro izvežbanega sirarja,

kateri je že deloval pri kaki mlekarji na par. — Plača po dogovoru. Prošnje poslati je na gorenje društvo do 20. septembra t. l.

Stanje hranilnih vlog:
16 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
okroglo 370.000 kron.

✧ Mestna hranilnica ljubljanska ✧

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od uloženih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunila ulagateljem.

Za varnost ulog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da ulagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne uloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{3}{4}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na na leto 6% izposojenega kapitala. (64—5)

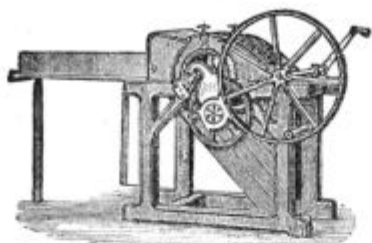
Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4 $\frac{1}{2}$ % do 5%.

Tovarna za kmetijske stroje

Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlegasse šte. 19

priporoča svoje
najnovejše zboljšane
mlatilnice, slamorez-
nice, gepeljne, trijerje,
rebljače, postavljene
franco do vsake želez-
niške postaje pod jam-
stvom in razne druge
za kmetijstvo potrebne stroje, ter tudi take za vodo-
vode, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev
na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (68-4)

Cenike pošilja zastoj.

Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta.

Stiskalnice za sadje
in grozdje
s trajno delujočem dvojnem in
pritiskem vravnajočem pritiskalom
„Herkules“, ki zajamčeno opravi
20% več dela kakor koli druga
stiskalnica.

! Hidraulične stiskalnice!
Sadni in MLINI,
grozdni

grozdni roblači,
popolne moštarne, stalne
in vozeče,
stiskalnice in mlini za izdelovanje soka
iz malin, ribezla i t. d.

Pluge za oranje vinogradov.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezanje
in ljupljenje sadja.

Najnovejše samedelujoče, patentovane škropil-
nice „Sifonija“ za uničenje peronospor in krvave uši.
Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot po
sebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFARTH & dr.

tovarne kmet. strojev, livarna in fuzina na p.

na Dunaji, II. 1. Taborstrasse št. 71.

Odlikovana z nad 490 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami

Obširne cenike zastoj.

Zastopniki in prekupei se iščejo (57-7)

C. kr. ekonomični urad v Biogradu

(Zaravecchia) Dalmacija (76-1)

bo prodal od 25. septembra do 10. oktobra t. l.

400-500 hektolitrov mošta

Ponudbe pošiljati je goriomenjenemu uradu.

Mlatilnice

ročne ali za gepelj od K 100— do 235 —

ter vsakovrstne čistilnice, mline
za žito in sadje, cevi in trombe za
vodovode, kakor vsakovrstne druge
stroje in potrebsčine najboljše vrste
ima v zalogi (60-5)

Fran Zeman

Ljubljana, Poljanska cesta.

Gepeljni
vseh vrst od K 100— do K 240—

Petrolejski motorji
Za 1, 2, 3 in 4 konjske sile.
K 700—, 900—, 1200—, 1600—

Naznanilo!

Naznanja se, da je občni zbor „Mlekarske zadruge občine
Jablanica“ v Vrbici, registrovane zadruge z neomejenim poročtvom,
sklenil dne 15. septembra t. l. **razhod** iste.

Upniki se pozivljajo, da naznanijo svoje terjatve pri načel-
ništvu podpisane zadruge.

„Mlekarska zadruga občine Jablanica“ v Vrbici

31. avgusta 1902.

And. Samsa,
načelnik.

Mihael Prosen,
blagajnik.

(23-9)

Zahvala

pisana na dopisnici,

(kar je spodaj potrjeno po c. kr. notarju.)

Spoštovani gospod! Moji prašiči niso žrli, tudi so bili sila
revni. Slučajno sem dobil od jednega mojih ljudi za poskušnjo
1 zavojček redilnega praška za prašiče. Človek se mora kar ču-
diti! Ne morem svojih prašičev dovolj krmiti, strašansko veliko
požero, tako da so se že nekoliko dni močno izredili, hvala
temu izbornemu sredstvu. Morem isto vsakemu najbolje pri-
poročiti in ga bodem tudi priporočal.

Prosim z obratno pošto 5 zavojev redilnega praška za prašiče.
Belišče, Slavonija. 31. oktobra 1900.

Z velespoštovanjem **Josip Englišoh,**
železniški nadziratelj.

Predloženi prepis se popolnoma strinja pisanemu originalu na dopisnici,
katera ima znamke za 4 filerje in 2 vinarja

Ljubljana, tretjega oktobra eden tisoč devet sto ena.

(Notarjev pečat.)

Ivan Plantan,
c. kr. notar.

Vsak, kdor ima prašiče
naj kupi Doktor Trnkoczy-ja redilni prašek za prašiče.

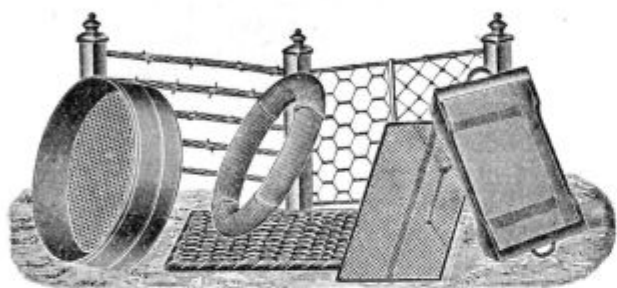
Ta prašek se dobi večinoma pri vseh trgovcih, če pa ne,
pa v lekarni Trnkoczy-ja v Ljubljani z obratno pošto.
1 zavoj tega praška stane 50 vinarjev, 5 zavojev pa 2 Krone.

Bukov žir ali zrnje (bukovce),
sveže smrekove storže in
smrekovo seme, kakor tudi
suhe jedilne gobe, sejalni
želod, posušen želod, seno,
češminje, potem krompir
(tudi cele vagone) (74—2)

kupuje po najvišjih cenah debelo in drobno

Jos. Leuz,
trgovina z deželnimi pridelki
Ljubljana, Resljeva cesta 1.

• Praktične in cene žične ograje. •

EVGEN IVANC, Sodražica (Kranjsko)

izdelovatelj žičnih pletenin in trgovina z lesenim blagom.

Priporoča slav. občinstvu v naročbo vsakovrstne **mreže iz žice**, za ograje vrtov, kurjih dvorišč, preprečke v oknih in linah, za presejanje peska in gramoza itd.

Pocinkano jekleno žico z bodali za ograje gozdov, pašnikov itd.

Elastične mrežaste modroce, za postelje v raznih velikostih; vsakovrstne žične tkanine, za stroje, mline, okna, mesne sitence itd. raznovrstna **sita in rešeta** za tovarne, mline, čiščenje žita itd. po najnižji ceni. (9—11)

☛ Ceniki na zahtevanje brezplačno. ☛

Priporočam p. n. občinstvu svojo **zalogo vsakovrstnega orodja** za kovače, mizarje, kleparje, ključarje itd. — **Za stavbe:** traverze, šine, portland- in roman cement, štorjo, železo za vezi, okove za okna in vrata, štedilnike (Sparherde).

Za poljedelce: Najboljše vrste mlatilnice, gepeljne, slamo-reznice, čistilnice, železne pluge, sesalke (Saugpumpen), cevi za vodovode, dalje nagrobne križe, vlihte kotle, jeklo, fino štajersko železo in vsakovrstno kuhinjsko opremo. (31—15)

Zagotavljajoč najboljše postrežbe se priporočam za obilen obisk

A. SUŠNIK,
trgovec s špecerijo in železnino
Zaloška cesta (Udmat) št. 15.

V Avstriji ne dela noben kmetijski stroj konkurence

našemu

posnemalniku za mleko „**AUSTRIA**“

(Austria-Milch-Centrifuge)

kar se tiče glede lahkega in gotovega toka, ednostavnosti, lahkem osnaževanju, priprosti ročnosti itd.

Vsakemu kupcu posnemalnika „Austria“ **plačamo takoj**

☛ **100 kron v gotovini** ☛

kdor nam dokaže nasprotnost.

Odjemalcem teh posnemalnikov damo iste 4 tedne na poskus in večletno jamstvo.

Cenike razpošiljamo zastonj in poštne prosto.

Avstrijska družba za posnemalnike

(Oesterr.-Separatoren-Vertriebs-Gesellschaft)

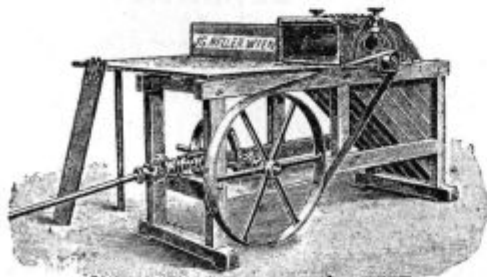
H. WILLMANN & JUST (62—6)

Dunaj, Währingerstrasse 147.

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

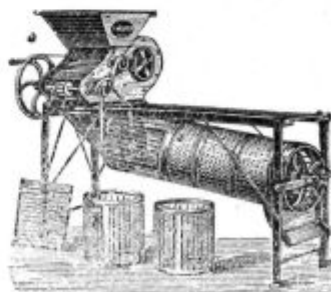
Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito)
v natančni izvršitvi.

Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori. Mehovi za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. Slamoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi.

IG. HELLER na Dunaju, II., Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Ceniki brezplačno!

(30—16)

☛ Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati. ☛

Mala naznanila.

Vsak ud c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Mlinarjem naznanja, da proda po prav nizki ceni: dva stola valjarjev (Walzenstühle), mlinске kamna tri pare francoskih in en par kranjskih, in drugo mnogovrstno mlinско orodje vse še v dobrem stanu Janez Stele v Zalogu pod Ljubljano. (160)

Šest prasičkov in nekaj svinj, jorkširske pasme, prav lepe, ima naprodaj Karol Počivalnik, hotelir v Ljubljani, sv. Petra cesta. Cena po dogovoru. (170)

Vse potrebno sirarsko orodje, kotel vsebine 300 l., posnemalnik, hladilnik, pinjo »Viktorija«, kakor tudi za razpošiljanje 200 l mleka dnevno potrebno posodo ima naprodaj mlekarska zadruga občine Jablanica v Vrbiči. (171)

FR. ŠEVČIK,

puškar in trgovec z orožjem v Ljubljani

Židovska ulica št. 7.,

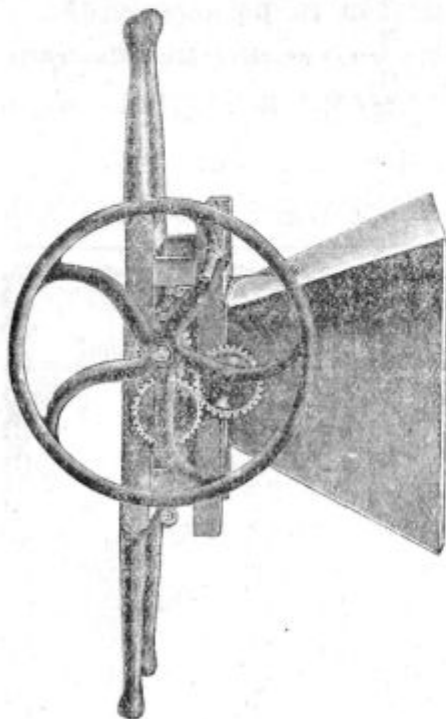
priporoča vsem prijateljem lova svojo veliko zalogo raznovrstnih pušk najnovejših sistemov, samokresov, patronov in drugo strelivo, nadalje prijateljem

ribolova

raznovrstne palice za ribnice, vsakovrstne vrvice (Schnüre), trnike, umetne muhe (Kunstfliegen mit einfacher und Doppelangel) itd. itd. (14-8)

Vsa popravila izvršuje trajno, točno in po najnižji ceni.

Ako si želite

kupiti najnovejšo stiskalnico (preše) in mline za grozdje in sadje z kamenitimi in tudi z železnimi valerji, razdrobilnice, mlatilnice, gepelne, čistilnice, (trijeje) pakelne, slamo-reznice, motorja in sploh vse druge stroje za kmetijstvo in rokodelce, kakor tudi vso drugo železnino, Marijacejske kotle, bakrene kotle za žganje, štedilnike, peči, fino pozlačene nagrobne križe, okove za okna in vrata, traverze, železniške šine, vedno sveži cement in fino štajersko železo i. t. d. vse to dobite

najboljše

in

najcenejše

pri

Karol Kavšek-a nasl. (75-1)

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev
Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Slovenske cenike pošiljava zastoj in poštne prosto.

Vsi kmetovalci

se lahko pričajo, da je najboljše sredstvo konje, krave, telice, vole, prašiče ovce itd., obdržati zdrave, močne, ješče in debele če se jim prime-suje k krmi

živinski prašek

iz lekarne

I (43-8)

Piccoli „pri Angelju“ Ljubljana, Dunajska cesta.

En zavoj 1/4 kg stane 50 vinarjev, 10 zavojev 4 Krone.

Zunanja naročila po povzetju.

Sloveči profesorji medicine in zdravniki priporočajo

tinkuro za želodec

lekarnarja a II (43-4)

Piccoli-ja v Ljubljani

dvornega zalagatelja

Nj. svet. papeža

kot sredstvo, ki krepeča želodec, vzbujatek, pospešuje prebavljenje in odprtje telesa posebno zdravilna za one, ki trpe na zastaranem zaprtju.

Tinktura za želodec razpošilja lekar Piccoli v Ljubljani v škatljicah z 12 steklenicami za K 2-52, z 24 steklenicami za K 4-80, z 36 steklenicami za K 7-—, z 70 steklenicami za K 13-—. — (Poštni paket pod 5 kg.)

Železnato
vino

LEKARJA
Piccoli-ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

krepča
malokrvne,
nervozne in
slabotne osebe

Edina
zaloga na
Kranjskem
lekarna
PICCOLI
„pri Angelju“
Ljubljana
Dunajska cesta.

Polliterska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar Gabriel Piccoli v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštenu povzetju.

III (43-8)